

Injectables: wie laat je dat doen?

Injectables zijn hot. De drempel om een injectable-behandeling te ondergaan is de laatste jaren voor veel mensen steeds lager te worden. Het is bespreekbaarder geworden en op social media als Instagram zijn vrouwen met wat vollere lippen populairder dan ooit. Met die toenemende vraag betreden ook steeds meer zorgaanbieders de markt die deze behandelingen aanbieden.

Hoewel een prikje onschuldig lijkt, is gedegen kennis van de werking van het product, de lokale anatomie, de mogelijke complicaties en vooral hoe die op te lossen, essentieel voor een bevredigend resultaat en een veilige behandeling. Aangezien naast plastisch chirurg en cosmetisch arts tegenwoordig ook huisartsen, tandartsen en fysiotherapeuten de naald ter hand nemen, kan er wel eens onduidelijkheid bestaan over wie is er eigenlijk bekwaam en bevoegd om dergelijke behandelingen uit te voeren.

Botox

Botox is de merknaam van een middel dat Botulinum toxine type A bevat. Dat is een toxine, een giftig stofje, dat geproduceerd wordt door een bacterie: clostridium botulinum. In 1949 kwam men erachter dat het stofje de verbinding tussen zenuwen en spieren kan blokkeren, waardoor de spier tijdelijk verlamd raakt.

Het duurde echter nog tot de jaren '80 voordat het ook echt therapeutisch werd toegepast in de geneeskunde, aanvankelijk bij mensen met een aandoening van de oogspieren. In de jaren '90 werd het gebruikt voor een spastische slokdarm en pas in 1994 kwam men erachter dat botulinum ook overmatig zweten tijdelijk kan verhelpen.

De eerste keer dat het effect van botulinum type A op rimpels werd beschreven was in 1989 door een Amerikaanse plastisch chirurg. Rimpels in het gezicht ontstaan doordat de onderliggende spieren samen trekken bij lachen, huilen, boos of verbaasd kijken, eten, gapen, etc. De huid knikt of plooit dan steeds op dezelfde plaats, met op den duur een rimpel op die plaats tot gevolg. De toepassing van botulinum toxine voor cosmetische doeleinden was geboren. Het is nauwelijks voor te stellen dat de cosmetische toepassing van botulinum toxine type A

pas in 2002 door de strenge Amerikaanse FDA goedgekeurd werd voor de Amerikaanse markt. Sindsdien is het heel hard gegaan: de verwachting is dat in 2018 de omzet voor het cosmetisch gebruik van Botox 2,9 miljard dollar zal bedragen.

Inventief

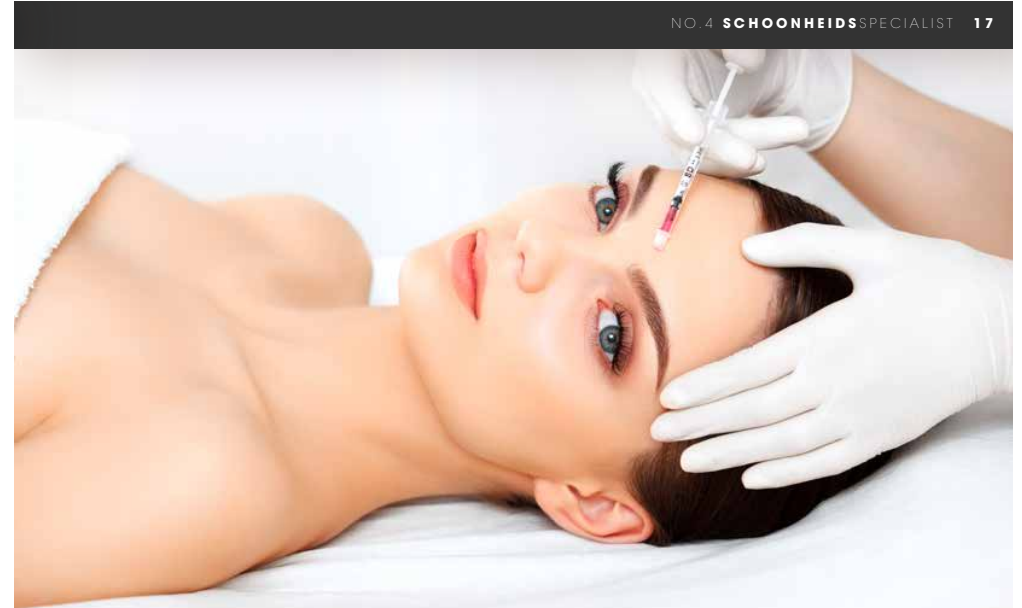
Zoals gezegd wordt het botulinum toxine dus ingespoten in de spieren die rimpels veroorzaken. Het lichaam is echter inventief, want zodra het merkt dat de verbinding tussen de zenuwen die spieren moeten aansturen en de betreffende spieren is geblokkeerd, gaat het nieuwe verbindingen maken, waardoor de werking van botulinum toxine altijd maar tijdelijk is: tussen de drie en de vier maanden doorgaans. Enerzijds is dat een voordeel; mensen kunnen het daardoor een keer proberen om te zien of het iets voor ze is, en als blijkt dat ze ontevreden zijn hebben ze na enkele maanden hun normale motoriek

weer terug. Anderzijds is het een nadeel; mensen die erg tevreden zijn met het effect moeten elke drie tot vier maanden terug komen.

Verder kun je niet elke spier zomaar uitschakelen natuurlijk. Rond de mond is bijvoorbeeld geen goede plek voor injectie, aangezien dat problemen geeft met de normale motoriek van de mond. De meest voorkomende locatie van injectie tussen de wenkbrauwen, waardoor de zogenaamde fronsrimpel wordt behandeld. Daar is het plaatselijk wegvallen motoriek minder opvallend. Verder zijn de kraaienvoetjes naast de ogen en het voorhoofd een veel gebruikte locatie.

Weet wat je doet

Aangezien het toxine op alle spieren werkt die het tegenkomt, is het erg belangrijk dat je weet waar je het wel, maar vooral waar je het niet in

moet spuiten. Het oog is hier een goed voorbeeld van: hoewel het rond het oog ontzettend veel gebruikt wordt, is het essentieel dat je het niet te diep spuit ter plaatse van het bovenooglid. Dan is het mogelijk dat er wat bij de musculus levator terecht komt, waardoor iemand maanden lang met een oog rondloopt dat vrijwel niet meer open gaat... En aangezien er geen goed 'tegengif' is, is dat erg vervelend. Ook is het erg belangrijk waar je hoeveel inspuit. Rond je oog zit een grote kring-spier; de musculus orbicularis oculi. Als je de kraaienvoetjes niet op een goede manier behandelt kun je iets lager, net onder je oog, weer rimpeltjes krijgen, wat er onnatuurlijk uit kan zien.

Momenteel is het (helaas) nog niet goed afgekaderd welke artsen onder welke voorwaarden injectables mogen inspuiten. De Nederlandse Vereniging voor Plastische Chirurgie werkt er samen met het ministerie voor Volksgezondheid wel aan regelgeving hierover. Dat richt zich met name om chirurgische ingrepen als ooglidcorrecties en liposucties, waarvan de NVPC van mening is dat dit uitsluitend moet worden uitgevoerd door artsen welke een door de Registratiecommissie Geneeskundige Specialismen (RGS) erkende chirurgische specialisatie hebben voltooid.

Complicaties

Voor het injecteren van botuline toxine en fillers is het moeilijker om te omschrijven aan welke eisen welke artsen moeten voldoen om deze te mogen injecteren. Hoewel het compli-

citerisico laag is, kunnen er wel degelijk ernstige complicaties optreden bij verkeerd gebruik ervan, of het niet snel genoeg herkennen of oplossen van problemen. Ischaemie en necrose zijn beschreven bij het gebruik van fillers. Het tijdig herkennen hiervan is essentieel, evenals de kennis van - en beschikking tot - middelen als hyaluronidase, om complicaties te behandelen voordat ze onherstelbare schade geven. Kortom, een arts die behandelingen met injectables uitvoert, moet hier mijns inziens aantoonbare ruime ervaring in hebben. Het is zeker niet iets waar elke arts zo maar even mee kan beginnen. Voorheen kon elke arts zich 'cosmetisch arts' noemen. Gelukkig bestaat er tegenwoordig een opleiding tot cosmetische arts, waardoor je in ieder geval een gediplomeerd arts in huis haalt voor injectable-behandelingen.

Van een bij de NVPC (Nederlandse Vereniging voor Plastische Chirurgie) aangesloten plastisch chirurg mag je verwachten dat die gedegen opgeleid is en een adequate behandeling kan bieden. Overige artsen zullen aantoonbaar (en dat is vaak nog best lastig) hun bekwaamheid moeten aantonen. Met een gedegen opleiding en ervaring is een injectable een veilige behandeling met een hoge patiënten-tevredenheid.

Dr. W.J. van der Pot is als plastisch chirurg werkzaam in Kliniek Bloemingdael in Haarlem. Hij is onder andere gespecialiseerd in borstcorrecties, en aangezichtschirurgie als ooglidcorrecties en faelifts.
www.bloemingdael.nl

Wouter van der Pot: "De verwachting is dat in 2018 de omzet voor het cosmetisch gebruik van Botox 2,9 miljard dollar zal bedragen."

Je kunt niet
elke spier zomaar
uitschakelen